



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et  
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.  
Canonum Ordinarii Professoris**

**Laymann, Paul**

**Dilingæ, 1666**

§. Adjicimus.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

gillo proprio, seu authentico munitas. Ita notat hic Barbatia col. 42.

Quærit hic Gl. Si duo Iudices absque tertio procedant, vtrum tertius postea ratificare possit acta. Videtur affirmandum arg. c. quod sicut, 28. de elect. vbi dicitur, quod Capitularis contemptus, seu non vocatus ad electionem, eam, si rescindere nolit, ratificare possit. Sed bene respondet negatiue: quia quod ab initio nullum est, non potest postea conualescere, reg. 29. ff.

Sed vt hæc quæstio, An consensus subsequens sufficiat ad confirmandum, seu ratificandum actum præcedentem, plenius tractetur, ita dicendum videtur: Vel actus propter defectum consensus omnimodè, seu omni iure irritus est: Et tum consensus subsequens non potest actum efficere validum; cum ad præteritum non detur potentia. Si v. g. Confessarius non approbatus, vel non expositus poenitentes absoluit, non potest Episcopus, vel Pontifex postea, quod actum est, ratum habendo, absolutionibus valorem tribuere, sicuti docui lib. 1. tr. 4. cap. 22. n. 8. Excipe: Nisi specialis fictio, aut dispositio iuris subueniat. Quo modo si quis meo ignorantis nomine quippiam egerit, possum deinde ratum habere, perinde ac si initio mandassem, iuxta reg. 10. in 6. *Ratihabitionem retro trahi, & mandato nõ est dubium æquiparari.* Vel actus aliquo modo, v. g. spectato naturali iure, validus est, licet secundum ius positivum irritus. Tunc ad duo potissimum attendi debet. Primum est. Vtrum actus, qui ob defectum præstiti consensus, iure positivo irritus est, subsistat adhuc potestati, ac dispositioni eius, qui consensum postea supplere, seu ratificare cupit. Nam hac ratione docent DD. Quod Capitulum rata habere possit, quæ à Prælato non requisito eius consensu acta sunt, vt dixi lib. 3. tr. 4. c. 10. n. 4. Prælati quoque nouiter electi, contractus, quos Capitulum vacante Sede instituit, si Ecclesiæ expedire videantur, ratificare, vt dixi lib. 1. tr. 4. c. 7. n. 15.

Quamobrem generalem regulam tradit Abbas hic num. 19. ex Innocentio num. 7. Si omnis alicuius conditionis, vel solem-

nitatis ex mea potestate non dependentis efficiat actum ipso iure nullum, non possum eum postea ratificare: secus si pendeat à mea potestate. Quare sententiam nulliter latam v. g. die feriato partes ratificare non possunt, vt valeant tanquam sententia; quæuis possint, vt valeat in vim parti seu transactionis, ait hic Decius n. 20. Sed Papa potest ipsam sententiã ratificare, & approbare.

Alterum est, ad quod attendi debet. Vtrum plurium cognitio, vel consensus, aut similis forma, seu conditio requiratur potissimum ob fauorem priuatorum: tum ij, quorum interest, renuntiare possunt; adeo vt si nihil contra actum vel processum opponatur, adeoque tacite consentiant, validus censeferi debeat, arg. c. vlt. §. is autem, hoc tit. Secus, si conditio ob publicum fauorem appositã sit, vt in casu proposito: quia sæpè expedit magis Reipubl. vt causæ à pluribus iudicibus cognoscantur, vt bene docet Abb. hic cit. n. 19. contra Innoc. n. 4. Quare patet etiam responsio ad c. quod sicut: Nam quod omnes, nemine prætermisso, ad electionem vocari debeant, id principaliter decretum est ad iura ipsorum Capitularium tuendum: cum alioquin ad valorem actorum sufficiat duas partes curiæ aut Capituli congregari.

### §. Adjicimus.

SI in rescripto adiecta sit clausula, *Si non omnes poteritis, tum duo, aut vnus procedat*; tum si vnus aliquis, vel plures eorum, tametsi possint, tamen interesse nolint, alter vel reliqui in causâ procedere possunt. Ratio est: Quia licet noluntas non sit impossibilitas ex parte nolentis, est tamen ex parte coiudicis, qui cum nolente causam cognoscere non potest, vt rectè aduertit Abb. n. 2.

NOTANDVM Vñ. Delegatus compelli potest ad acceptandam delegationem. Ita etiam habetur in l. vn. C. Qui pro sua iurisdic. Id verò declaratur, si sit subditus delegantis, iuxta c. pastoralis, 11. de offic. Ordinarij. Secundo: Si sine graui suo detrimento possit: alioquin, ordinariè loquendo, non censetur Superior subdito mandare velle, quod sine graui rei familiaris periculo exequi non possit.

fit, secundum Gl. ver. cum possit. Si tamen Princeps ita declaret, etiam grauius iubenti obediri debet, arg. c. 3. d. 19. dummodo non sint impossibilia de iure, aut de facto.

Querit hic Gl. ver. redarguendus, Quisnam Superior punire debeat delegatum, si mandatum Apostolicum exequi nolit; Et respondet, quod delegans, ad quem ea causa pertinet. Eamque Gl. communiter receptam esse, ait Imola hic n. 40. Quamuis Abb. hic in fine velit, quod etiam ab immediato suo Ordinario, perinde ut alij criminosi puniri possit, eod quod mandatum Superioris sui exequi contempserit.

### §. Sexta.

**I**D quoque quaesitum fuit ex Coelestino III. Si coram delegatis Iudicibus reus Aetori excommunicationem obijciat, ob quam in iudicio is stare impediatur, vtrum aetor nihilominus audiendus sit, quando reus quod obiecit, statim probare non vult, aut non potest. Ad hoc respondet, Si Reus objectionem, seu exceptionem illam Aetori de excommunicatione eius oppositam statim, vel intra terminum competentem (videlicet octo dies postea, cap. 1. de except. in 6.) non probauerit, Aetorem audiendum esse, Verum si ex confessione eiusdem Aetoris, aut aliis legitimè constiterit de excommunicatione illius post Apostolicum rescriptum incurfa, tum à Iudicibus delegatis absolui debet: quia Pontifex ipsis causam delegando etiam alia commississe censetur, quae accessoria sunt, & ad causae expeditionem necessaria. Sed excipitur primò: Nisi Aetor ob aliam causam, quae in iudicium non deuenit, excommunicatus fuerit, tum ad aetorem excommunicationis, Iudicem ordinarium, vel delegatum pro absolutione mittendus erit: qui si absoluere per malitiam recuset, tum delegati Iudices secundum formam Ecclesiae absolutionem conferant. Secundò: Nisi excommunicatio Sedi Apostolicae specialiter reseruata sit.

NOTANDVM I. Reus Aetorem repel-

lere potest obijciendo illi excommunicationem maiorem, propter quam in iudicio stare non possit: quandoquidem excommunicatio priuat hominem forensi seu iudiciali communicatione, ut dixi lib. 1. tr. 5. p. 2. c. a. n. 14. Quare necesse est, ut Aetor excommunicatus, excipiente contra illum Reo, aut repellatur à Iudice, aut (si iudicet causam terminandam esse, v. g. ad mandatum Papae) absoluat ab eo, ad quem ut auctorem pertinet. Veruntamen, si absolutio (ut saepe fit) conferatur homini non absolute, sed tantum ad praesentem actum iudicalem exercendum, cuius alioquin incapax esset, illam Iudex delegatus semper conferre poterit, cum eà re excommunicatoris iurisdictioni nihil omnino praedicit, siquidem quoad alia omnia, adeoque absolute loquendo, hominis excommunicatio permanet, ut constat ex ijs, quae dixi lib. 1. tract. 5. p. 1. c. vlt. n. 8. & quaerit Abb. in c. veniens, 18. n. 18. de testib. Suarez de censur. disp. 7. sect. 8. num. 19. & 20.

NOTANDVM II. Tame si Iudex delegatus etiam quae accessoria causae sibi commissae sunt, expedire possit, iuxta c. praeteres, 5. hoc tit. duplex tamen est limitatio. Prima. Quod quae specialia sunt, seu specialem commissionem exigunt, ea expedire nequeat: Quamobrem, ut in hoc c. dicitur, Iudex delegatus aetorem absoluere non potest ab excommunicatione Papae reseruata. Quod intelligit hic not. 5. Si excommunicatio ob aliam causam, quae delegata non est, contracta fuerit.

Altera. Si quod expediri debet, ad causam delegatam proprie ac directe non spectat, sed ad alterius iurisdictionem, ac potestatem: tum is moneri prius debet, ut officium praestet: sin autem malitiosè recuset, tum ob necessitatem ad ipsum delegatum potestas deuoluitur. Ut in casu huius Capituli: Si aetor causam delegato Papae prosecutionis dicatur excommunicationem Episcopalem incurrisse, ad Episcopum, tanquam auctorem & proprium Superiorem mittendus est, ut absoluat, praestita cautione, seu promissione parendi mandatis Ecclesiae. Quod si

Epi